

خرداد ماه 1404

برنامه ارزشیابی نظام مند دوره پزشکی عمومی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه - دانشکده پزشکی

حوزه 1-7: پایش و ارزشیابی

نسخه 1-7، الف (دانشکده پزشکی بایستیم پایش و ارزشیابی دوره راتدوین، اجرا و پایش کند)

تاریخ تدوین: 1403/12/20	 وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مرکز ملی آموزش و توانمندسازی	کد سند: E-MS7-1-1
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27		
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27		
		تعداد صفحات:

تعاریف:

منظور از ارزشیابی برنامه، فرایند نظام‌مند و مستمر گردآوری و تحلیل اطلاعات به منظور قضاوت در مورد اثربخشی و کفایت برنامه آموزشی و اجزای اصلی آن (شامل مدل برنامه درسی، ساختار برنامه، ترکیب و طول دوره، و بخش‌های ضروری و انتخابی) است. گردآوری اطلاعات با استفاده از روش‌های مختلف مانند پرسشنامه، بحث گروهی، مصاحبه و بررسی مستندات و از منابع گوناگون شامل دانشجویان، مدرسان و مسئولان برنامه، با ابزارهای معتبر و پایا صورت می‌گیرد.

این برنامه براساس نتایج مطالعات انجام‌شده در **دانشگاه علوم پزشکی کردستان** از دیدگاه **اعضای هیئت علمی و فراگیران**، در قالب طرح‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌های دانشجویی، همچنین مطالعات جهانی و کشوری در خصوص ارزشیابی برنامه آموزشی، به‌ویژه ارزشیابی دوره پزشکی عمومی طراحی شده است.

روش کار در ارتباط با بررسی مستندات مربوط به مدل ارزشیابی دوره در دانشکده پزشکی

پیش از طراحی مدل ارزشیابی، نخست یک مرور سریع و هدفمند متون (Rapid Review) انجام شد تا چارچوب‌ها، شاخص‌ها و روش‌های معتبر در حوزه ارزشیابی برنامه‌های آموزشی شناسایی شوند. در این مرحله، کلیدواژه‌های مرتبط به زبان فارسی و انگلیسی انتخاب و جستجو در پایگاه‌های علمی معتبر و اسناد ملی و بین‌المللی صورت گرفت. معیارهای ورود و خروج مطالعات به‌طور شفاف تعریف شد و داده‌های استخراج‌شده در قالب جداول مقایسه‌ای شامل مدل به‌کاررفته، شاخص‌ها، روش گردآوری داده و نقاط قوت و ضعف ثبت گردید. این تحلیل تطبیقی، الگوهای مشترک و نوآوری‌های قابل استفاده را مشخص کرد.

در گام بعد، شناسایی ذی‌نفعان و خبرگان انجام شد تا اطمینان حاصل شود مدل نهایی هم جامعیت علمی دارد و هم پذیرش اجرایی. گروه‌های هدف شامل اعضای هیئت علمی، مدیران گروه، دانشجویان، مسئولان برنامه و کارشناسان توسعه آموزش بودند. انتخاب خبرگان بر اساس معیارهایی چون سابقه تدریس، تجربه مدیریتی و مشارکت در ارزشیابی‌های پیشین انجام گرفت و دعوت‌نامه رسمی همراه با توضیح اهداف مطالعه برای آنان ارسال شد.

سپس، گردآوری نظر متخصصان با استفاده از ابزارهایی مانند پرسشنامه نیمه‌ساختاریافته و روش دلفی تعدیلی انجام شد. در دور اول دلفی، شاخص‌ها و اجزای پیشنهادی که از مرور متون به‌دست آمده بود، به خبرگان ارائه و نظرات و امتیازات آنان جمع‌آوری شد. پس از تحلیل داده‌ها و اصلاح فهرست شاخص‌ها، دور دوم دلفی برای رسیدن به اجماع (مثلاً ۷۵ درصد توافق) اجرا گردید. **نتایج این مرحله در حال تکمیل است.**

در ادامه، ادغام یافته‌ها و طراحی پیش‌نویس مدل صورت گرفت. شاخص‌ها و اجزا بر اساس ابعاد مدل CIPP دسته‌بندی شدند و برای هر شاخص، روش گردآوری داده، ابزار، زمان‌بندی و مسئول مشخص گردید. یک فلوچارت اولیه از سیستم پایش و ارزشیابی ترسیم

تاریخ تدوین: 1403/12/20		 دانشگاه علوم و پژوهش‌های تربیتی و آموزشی مرکز پژوهشی، آموزشی و فناوری نوین
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27	کد سند: E-MS7-1-1	
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27	تعداد صفحات:	

شد و **پیش نویس مدل در یک جلسه گروه متمرکز (FGD) با نمایندگان ذی نفعان مورد بررسی و اصلاح قرار خواهد گرفت.**

در پایان، **مستندسازی مسیر توسعه مدل** انجام شد تا فرآیند به طور کامل شفاف و قابل بازتولید باشد. برای این منظور، جدولی تهیه شد که منبع هر جزء مدل (شواهد بین المللی، شواهد ملی یا نظر خبرگان) را مشخص می کرد و کلیه نسخه های پیش نویس و تغییرات ثبت گردید. این مستندات به مدل نهایی **پیوست خواهد شد** تا در گزارش های رسمی و دفاع علمی قابل استفاده باشد.

مرحله	عنوان	هدف	فعالیت های کلیدی	خروجی
1	مرور سریع متون	شناسایی چارچوب ها و شاخص های معتبر	جستجو در پایگاه ها، انتخاب مطالعات، استخراج داده ها، تحلیل تطبیقی	جدول مقایسه مدل ها و شاخص ها
2	شناسایی ذی نفعان و خبرگان	تضمین جامعیت و پذیرش مدل	فهرست برداری گروه ها، انتخاب خبرگان، ارسال دعوت نامه	فهرست نهایی خبرگان
3	گردآوری نظر متخصصان	تکمیل و بومی سازی یافته ها	طراحی ابزار، اجرای دلفی تعدیلی (۲ دور)، تحلیل و اصلاح شاخص ها	فهرست شاخص های مورد توافق
4	ادغام یافته ها و طراحی پیش نویس مدل	ترکیب شواهد و نظرات در چارچوب CIPP	دسته بندی شاخص ها، تعیین روش ها و مسئولان، ترسیم فلوچارت	پیش نویس مدل ارزشیابی
5	مستندسازی مسیر توسعه	شفافیت و قابلیت بازتولید	تهیه جدول ردیابی منبع اجزا، ثبت نسخه ها و تغییرات	مستندات پیوست مدل نهایی

چارچوب نظری ارزشیابی

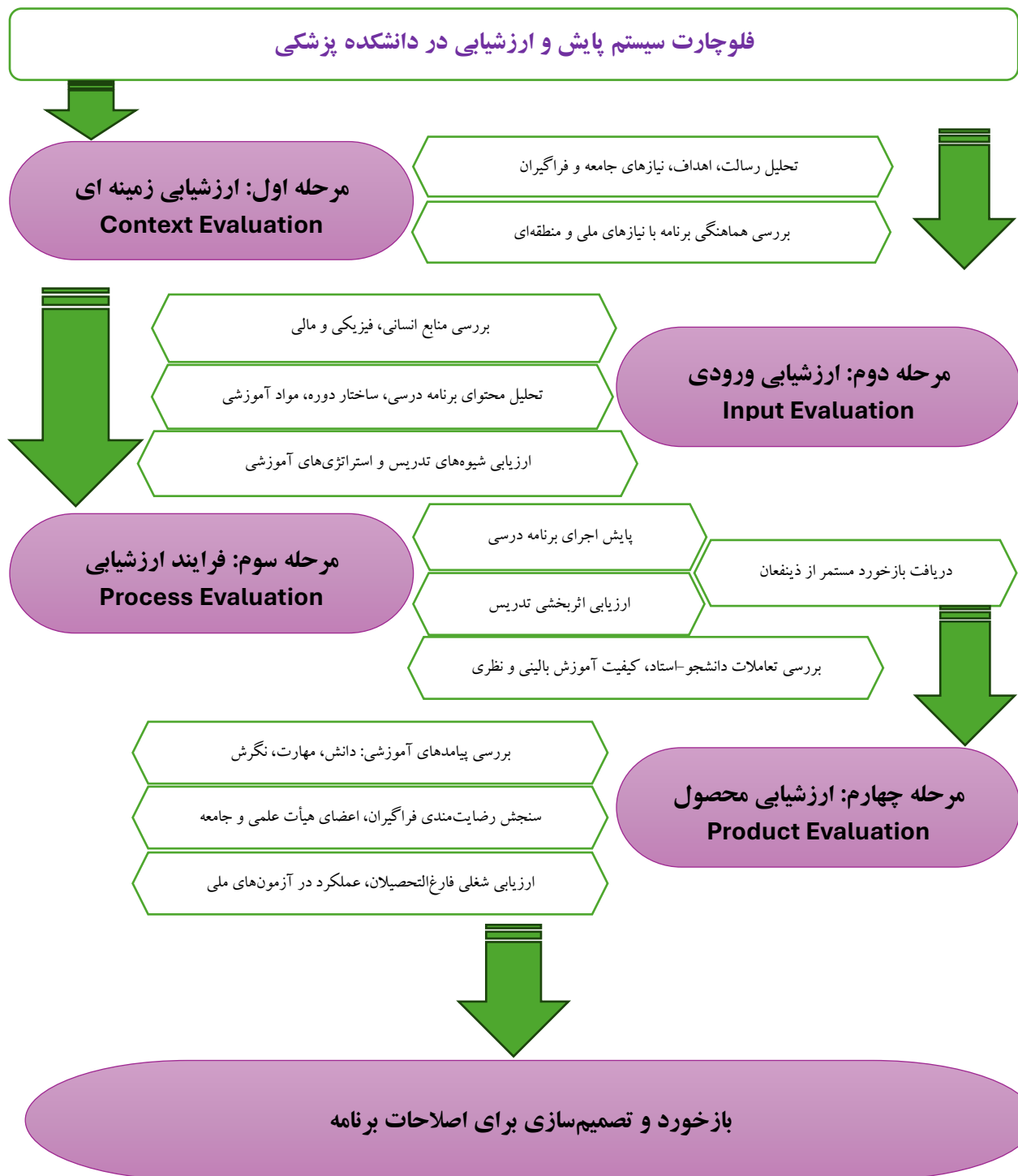
مدل ارزشیابی (CIPP (Context, Input, Process, Product

این مدل یکی از کامل ترین الگوهای ارزشیابی آموزشی است که عناصر بافت، ورودی، فرایند و پیامد را پوشش می دهد.

سوالات اساسی که ارزشیابی برنامه به آن پاسخ می دهد:

- ❖ سیستم پایش و ارزشیابی چگونه و با چه فرآیندی تدوین می شود؟
- ❖ سیستم پایش و ارزشیابی دوره چگونه با تحقق بیانیه رسالت سازگار می شود؟
- ❖ سیستم پایش و ارزشیابی بر اساس کدام الگو کار می کند؟
- ❖ فلوچارت سیستم پایش و ارزشیابی چگونه تدوین می شود؟
- ❖ بررسی اثربخشی اجرای سیستم پایش و ارزشیابی بر طراحی آموزشی سیستمی چگونه انجام می شود؟
- ❖ سیستم پایش و ارزشیابی چگونه با مشارکت همه ذینفعان مبتنی بر حوزه یک (رسالت و هدف) تدوین می شود؟
- ❖ سیستم پایش و ارزشیابی طی چه فرآیندی بازنگری می شود؟
- ❖ شیوه تدوین، اجرا و بازنگری سیستم ارزشیابی بر اساس کدام الگو طراحی می شود؟

تاریخ تدوین: 1403/12/20	کد سند: E-MS7-1-1	 وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مرکز ملی آموزش و توانمندسازی
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27		
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27	تعداد صفحات:	

تاریخ تدوین: 1403/12/20	 وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مرکز ملی آموزش و توانمندسازی	کد سند: E-MS7-1-1
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27		
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27		
		تعداد صفحات:

شیوه‌های گردآوری اطلاعات

اطلاعات از منابع مختلف شامل دانشجویان، مدرسان، مدیران گروه و مسئولان برنامه آموزشی از طریق پرسشنامه، مصاحبه، گروه متمرکز (FGD)، تحلیل اسناد و شواهد و مشاهده مستقیم با استفاده از روش های دلفی تعدیلی (Modified Delphi) و بارش افکار (Brainstorming) جمع آوری می شود. ابزارها پایا و معتبر هستند و تحلیل اطلاعات به شکل کمی و کیفی صورت گیرد.

جدول های ارزشیابی تکمیلی برای پوشش جامع سؤالات

جدول 1: تأثیر برنامه آموزشی بر دانشجویان و فارغ التحصیلان

پارامتر	روش گردآوری	تحلیل	زمان بندی	گزارش به
مشخصات دانشجویان ورودی	پرسشنامه، داده های ثبت نام	تحلیل روند و همبستگی با عملکرد تحصیلی	هر سال	کمیته درسی
تغییرات معدل و پیشرفت تحصیلی	کارنامه ها، سیستم هم آوا	تحلیل روند	هر سال	کمیته درسی
موفقیت در آزمون ها	گزارش نتایج آزمون های جامع	مقایسه با میانگین ملی و سال های گذشته	هر سال	معاونت آموزشی
مهارت های بالینی و ارتباطی	چک لیست ارزیابی عملکرد و لاگ بوک، OSCE، FGD	تحلیل کیفی-کمی	هر سال	کمیته آموزش بالینی
نظرات درباره محتوا و کیفیت تدریس	پرسشنامه و مصاحبه	تحلیل رضایت و بازخورد	هر سال	دفتر توسعه آموزش (EDO)
توانمندی در سال پایانی	خودارزیایی، نظرسنجی	تحلیل GAP بین هدف و وضع موجود	هر سال	کمیته درسی

جدول 2: تأثیر برنامه بر اعضای هیئت علمی و مدرسان

پارامتر	روش گردآوری	تحلیل	زمان بندی	گزارش به
رضایت و مشارکت در برنامه آموزشی	پرسشنامه، بحث گروهی	تحلیل کیفی/کمی	سالانه	کمیته درسی
ارزیابی اثربخشی آموزش اساتید	بررسی بازخوردهای دانشجویان	تحلیل کیفی/کمی	سالانه	EDC
ارتقای حرفه ای اساتید	شرکت در کارگاه ها و دوره های آموزشی	تحلیل روند مشارکت	سالانه	معاونت آموزشی

جدول 3: بررسی انطباق اجرا با طراحی برنامه

پارامتر	روش گردآوری	تحلیل	زمان بندی	گزارش به
اجرای کوریکولوم مطابق طراحی	اسناد رسمی، مصاحبه با اساتید	تحلیل تطبیقی	سالانه	کمیته برنامه ریزی درسی
پوشش سرفصل ها و ساعات آموزشی	بررسی برنامه کلاسی و گزارش گروه ها	تحلیل انطباق	سالانه	معاونت آموزشی
ارزشیابی محتوا و منابع درسی	نظرخواهی از اساتید و دانشجویان	تحلیل SWOT	سالانه	کمیته درسی

تاریخ تدوین: 1403/12/20	 وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مرکز ملی آموزش و توانمندسازی	
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27		کد سند: E-MS7-1-1
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27		تعداد صفحات:

سیستم بازنگری و ارتقاء ارزشیابی هر 4 سال یکبار

مرحله	فعالیت	مسئول
مرحله اول	تحلیل نتایج اجرای قبلی	EDO و کمیته ارزشیابی
مرحله دوم	اخذ بازخورد از ذی نفعان	گروه های آموزشی، دانشجویان
مرحله سوم	تدوین نسخه جدید سیستم ارزشیابی	کمیته برنامه ریزی
مرحله چهارم	تصویب و ابلاغ	شورای آموزشی دانشکده
مرحله پنجم	آموزش مجدد مجریان	واحد توانمندسازی EDC

تاریخ تدوین: 1403/12/20		 دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گسترده مرکز تحقیقات آموزشی و درمانی
تاریخ ابلاغ: 1404/04/27		
تاریخ آخرین بازنگری: 1404/04/27	کد سند: E-MS7-1-1	
تاریخ بازنگری بعدی: 1408/04/27	تعداد صفحات:	